

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΝΟΜΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ, ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ
ΔΙΚΑΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: «ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ»

ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:
«ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ»

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Καθηγητής κ. Α. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΑΡΜΠΑΓΑΛΟΥ
Α.Μ. 384 ΠΜΣ

ΑΘΗΝΑ 2005
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγή	2
Η Κυβέρνηση μέχρι το 1849	2
Το Σύνταγμα	3
Οι αλλαγές της περιόδου 1866 – 1953	4
Το Σύνταγμα του 1953	6
Το «Folketing» και η Κυβέρνηση	7
Εκλογές	9
Εξωτερική Πολιτική	9
Δικαστήρια	9

Το Σύνταγμα της Αυστρίας είναι το αποτέλεσμα μεταβολών του Συνταγματικού Δικαίου που άρχισαν το 1849 με την εισαγωγή του κοινοβουλίου τύπου «δύο αιθουσών», με τα ανθρώπινα δικαιώματα να διασφαλίζονται από το Σύνταγμα. Σήμερα η Δανία έχει ένα σύστημα κοινοβουλευτικής διακυβέρνησης με μία βασίλισσα, η οποία έχει μόνο επίσημες και τελετουργικές αρμοδιότητες. Το Σύνταγμα δεν έχει αλλάξει από το 1953, αλλά από την σκοπιά της νομοθεσίας και των συνθηκών έχουν λάβει χώρα μεγάλες αλλαγές στην Συνταγματική νομική δομή, όχι μόνο λόγω της συμμετοχής της Δανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Κυβέρνηση μέχρι το 1849

Το Σύνταγμα του 1849 έφερε ένα τέλος στο σύστημα διακυβέρνησης το οποίο προήλθε από την εισαγωγή του απολυταρχισμού το 1660-1661. Κάτω από την απόλυτη μοναρχία, ο βασιλιάς είχε μια ασυνήθιστα ισχυρή θέση σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή θεώρηση. Δεν ήταν μόνο η κεφαλή της κυβέρνησης και της Διοίκησης, αλλά επίσημα κατείχε και την Προεδρία του Ανωτάτου Δικαστηρίου της χώρας, το οποίο ιδρύθηκε το 1661. Ούτε οι ευγενείς, ούτε ο κλήρος ή οι πολίτες ασκούσαν επίσημο έλεγχο στην εξουσία του βασιλιά.

Κατά τη διάρκεια του 18^{ου} αιώνα βαθιές αλλαγές έλαβαν χώρα στην οργάνωση της χώρας. Υπό την επήρεια της Γαλλικής πολιτικής φιλοσοφίας, η ανεξαρτησία των Δικαστηρίων σε σχέση με το βασιλιά και την λοιπή εκτελεστική εξουσία έγινε κατανοητή. Ο βασιλιάς δεν συμμετείχε στο Ανώτατο Δικαστήριο. Οι ευγενείς και οι πολίτες συμμετείχαν στην διοίκηση της χώρας. Τα πρώτα βήματα προς την

κατεύθυνση της δημοκρατικής αναμόρφωσης έγιναν το 1834, όταν ο βασιλιάς ίδρυσε τις Συμβουλευτικές Επαρχιακές Συνελεύσεις. Οι συζητήσεις εδώ αποτέλεσαν τον πρόδρομο του Συνταγματικού Συστήματος το οποίο εισήχθη το 1848-1849 από την Εθνική Συνταγματική Συνέλευση. Το γεγονός ότι στις πέντε (5) Ιουνίου του 1849 η Δανία απέκτησε καινούριο Σύνταγμα το οποίο αντικατέστησε το απόλυτο σύστημα μοναρχίας συνέβη από την μια πλευρά λόγω των αλλαγών της εποχής στην Ευρώπη και από την άλλη λόγω των εσωτερικών προβλημάτων της μοναρχίας.

Το Σύνταγμα

Το Σύνταγμα του 1849 βασίστηκε στην αρχή της διανομής εξουσίας, βάζοντας την νομοθετική εξουσία στα χέρια του βασιλιά και του Κοινοβουλίου. Το Κοινοβούλιο (The Rigsdag) αποτελείται από δύο αίθουσες, το «Landsting» και το «Folketing». Κάθε άνδρας από τα 30 και πάνω είχε το δικαίωμα να ψηφίσει στις εκλογές στο «Folketing». Εξαιρέσεις ήταν οι υπηρέτες, αυτοί που λάμβαναν φιλανθρωπίες, εκείνοι οι οποίοι είχαν καταδικαστεί για εγκλήματα και εκείνοι που είχαν χρεοκοπήσει. Μολονότι το δικαίωμα ψήφου ήταν παγκόσμιο, σύμφωνα με τα πρότυπα της εποχής μόνο περίπου το 13-14% του ενήλικου πληθυσμού είχε δικαίωμα ψήφου. Όσοι είχαν το δικαίωμα ψήφου στις εκλογές για το «Folketing» μπορούσαν να ψηφίσουν και στο «Landsting», αλλά η εκλογή των μελών του «Landsting» γινόταν έμμεσα από εκλέκτορες και η δυνατότητα εκλογής περιοριζόταν σε όσους είχαν ηλικία από 40 και άνω με μεγάλο εισόδημα.

Με τον όρο ότι όποιος συλλαμβάνονταν έπρεπε να έρθει ενώπιον της δικαιοσύνης μέσα σε 24 ώρες, το Σύνταγμα του 1849 έδωσε το δικαίωμα της ελευθερίας του

ατόμου. Διασφάλισε επίσης το απαραβάτο της κατοικίας, το δικαίωμα της ιδιοκτησίας, την ελευθερία της έκφρασης, την ελευθερία του σχηματισμού συντεχνιών / οργανώσεων και εγγυήθηκε την ελευθερία των συγκεντρώσεων. Το Σύνταγμα διασφάλισε σε όλους το δικαίωμα της δημόσιας βοήθειας και ελεύθερης εκπαίδευσης.

Οι εξουσίες του βασιλιά περιορίστηκαν, αλλά η μοναρχία διατήρησε συγκεκριμένα προνόμια. Η συγκατάθεση του βασιλιά ήταν απαραίτητη για την ψήφιση νομοσχεδίων και των δύο αιθουσών του «Rigsdag». Ο βασιλιάς ο ίδιος διάλεγε τους Υπουργούς του και αντιπροσώπευε το έθνος στις σχέσεις με τα άλλα κράτη.

Τα δικαστήρια πέτυχαν την ανεξαρτησία τους στο έργο τους, αλλά οι δικαστές ακόμα διορίζονταν από τον βασιλιά. Το Σύνταγμα υποσχόταν την εισαγωγή του θεσμού των ενόρκων σε σημαντικές υποθέσεις εγκληματολογικού και πολιτικού περιεχομένου, μια υπόσχεση που δεν εκπληρώθηκε μέχρι το 1916.

Οι Αλλαγές της περιόδου 1866-1953

Οι σχέσεις της Δανίας με τους γείτονες της στο Νότο, ειδικά με την Πρωσία, έπαιξαν αποφασιστικό ρόλο στις αλλαγές του Συντάγματος. Το 1866 ένα νέο Σύνταγμα υιοθετήθηκε για την δραστικά μειωμένη χώρα της Δανίας μετά την ήττα από την Πρωσία το 1864. Το Σύνταγμα του 1866 εισήγαγε αυστηρά όρια στο σχεδόν αποκλειστικά ανδρικά δικαίωμα ψήφου, το οποίο είχε αναγνωριστεί από το Σύνταγμα του 1849.

Το 1915 κατά τη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, μια ευρεία συμφωνία κατάληξε σε αναμόρφωση του Συντάγματος. Εισήχθη το καθολικό δικαίωμα ψήφου, έτσι ώστε οι γυναίκες και οι υπηρέτες απέκτησαν το δικαίωμα ψήφου. Κατά τη διάρκεια του 1849 διεξήχθησαν εκλογές με πλειοψηφία σε μεμονωμένες εκλογικές περιφέρειες. Το 1918 εισήχθη ένα εκλογικό σύστημα που συνδύαζε αναλογική εκπροσώπηση με εκλογές σε μεμονωμένες εκλογικές περιφέρειες. Μολονότι από την αρχή του αιώνα υπήρξε η επιθυμία της εισαγωγής δημοψηφισμάτων, ένα μέρος των Σοσιαλδημοκρατών και μερικώς από την πλευρά των Φιλελευθέρων, οι οποίοι ήταν στην εξουσία κατά τη διάρκεια του πολέμου, το Σύνταγμα του 1915 περιλάμβανε μόνο μια πρόβλεψη για δημοψηφίσματα σε σχέση με την Συνταγματική αλλαγή.

Μια Συνταγματική αναμόρφωση το 1920 υιοθέτησε το Σύνταγμα του 1915 στο νεοαποκτηθέν έδαφος της Δανίας που ακολούθησε την επιστροφή των εδαφών της Νότιας Jutland.

Το 1939 το Rigsdag πέρασε ένα νέο Σύνταγμα, αλλά δεν έλαβε επαρκή υποστήριξη στο δημοψήφισμα και το Σύνταγμα του 1915 / 1920 παρέμεινε σε ισχύ κατά τη διάρκεια του Β' παγκοσμίου πολέμου. Στη διάρκεια της Γερμανικής κατοχής, σημαντικές αφαιρέσεις από τις προβλέψεις του Συντάγματος ήταν απαραίτητες συνεπώς διατάγματα αντικατέστησαν συγκεκριμένους νόμους μετά την παραίτηση της κυβέρνησης τον Αύγουστο του 1943. Τα διατάγματα αυτά συντάχθηκαν από τους τμηματάρχες της υπηρεσίας πολιτικής προστασίας.

Το Σύνταγμα του 1953

Μετά το τέλος του Β' παγκοσμίου πολέμου άρχισαν οι διεργασίες για την αναμόρφωση του Συντάγματος, αλλά μόνο το 1953 επιτεύχθηκε ένα αποτέλεσμα το οποίο μπορούσε να κερδίσει επαρκή πολιτική στήριξη. Το Σύνταγμα της 5^{ης} Ιουνίου του 1953 κατήργησε το Landsting και επιβεβαίωσε την κοινοβουλευτική αρχή για την σύνθεση της κυβέρνησης. Από το 1901 ο Δανός βασιλιάς αποδέχτηκε το γεγονός ότι δεν θα μπορούσε να ορίσει μια κυβέρνηση, ότι θα έχανε την σιγουριά της πλειοψηφίας στο Folketing. Εν τούτοις συνέβη μόλις με το Σύνταγμα του 1953 η απεριφραστη δήλωση ότι το Folketing μπορεί να δηλώσει την απώλεια της εμπιστοσύνης σε μια κυβέρνηση, η οποία θα πρέπει σε αυτή την περίπτωση να παραιτηθεί ή να καλέσει εκλογές.

Το Σύνταγμα του 1953 διατηρεί και επεκτείνει την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η προστασία της ανθρώπινης ελευθερίας επεκτάθηκε με εκτεταμένους ελέγχους από τα δικαστήρια της διοικητικής στέρησης της ελευθερίας, π.χ. στην περίπτωση παραφροσύνης. Οι εμπειρίες του πολέμου δημιούργησαν το πλαίσιο μιας ταχείας απαγόρευσης της ελευθερίας για λόγους καταγωγής, θρησκείας ή πολιτικών πεποιθήσεων.

Το εν λόγω Σύνταγμα εφαρμόστηκε επίσης στα Νησιά Faroe και στην Greenland. Στη βάση της ειδικής νομοθεσίας αυτές οι δύο περιοχές επέτυχαν έναν σχετικά υψηλό βαθμό αυτοδιοίκησης, την ονομαζόμενη τοπική κυβέρνηση (Τα Νησιά Faroe το 1948, Η Greenland το 1979).

Συνδεδεμένη με το Σύνταγμα το 1953 υπάρχει μια ειδική πράξη διαδοχής σύμφωνα με την οποία οι γυναίκες επίσης έχουν το δικαίωμα διαδοχής στον θρόνο της Δανίας, αλλά μόνο δευτερεύοντος. Με το θάνατο του βασιλιά Φρειδερίκου του 9^{ου} το 1972 η μεγαλύτερη κόρη του τον διαδέχτηκε στο θρόνο σαν βασίλισσα

Mergrette η 2^η. Σαν κεφαλή του κράτους η βασίλισσα αντιπροσωπεύει τη Δανία στο εξωτερικό και είναι επικεφαλής της κυβέρνησης αλλά δεν έχει πολιτική δύναμη.

To Folketing και η Κυβέρνηση

Το Folketing αποτελείται από 179 μέλη, δύο από τα οποία εκλέγονται στην Greenland και δύο στα νησιά Faroe. Τα υπόλοιπα 175 μέλη εκλέγονται στην Δανία. Οι προτεινόμενοι υποψήφιοι εκλέγονται στη βάση της αναλογικής εκπροσώπησης, αλλά οι υποψήφιοι είναι υπεύθυνοι για μια μόνο εκλογική περιφέρεια και οι περισσότεροι από αυτούς που εκλέγονται συνδέονται τοπικά με αναμνήσεις σε σχέση με αυτούς που εκλέγονται κατά πλειοψηφία σε μια εκλογική περιφέρεια. 135 από τους 175 του Folketing εκλέγονται στη βάση της κατανομής των ψήφων στις τοπικές εκλογικές περιφέρειες, ενώ τα υπόλοιπα μέλη επιλέγονται από την άποψη της διασφάλισης μιας συνολικής αναλογικής εκπροσώπησης των κομμάτων με τα οποία οι υποψήφιοι συνδέονται. Είναι πιθανόν να εκλεγεί κάποιο μέλος χωρίς να ανήκει σε κάποιο πολιτικό κόμμα, αλλά μόνο σε μια περίπτωση (1994) έχει ένας υποψήφιος επιτύχει να κερδίσει την εκλογή με αυτόν τον τρόπο.

Η ηλικία κατά την οποία αποκτά κανείς δικαίωμα ψήφου δεν ορίζεται από το Σύνταγμα, αλλά αποφασίζεται σε μια ειδική πράξη, η οποία πρέπει να γίνει αποδεκτή από την πλειοψηφία. Η ηλικία ψήφου από το 1978 είναι τα 18. Οι μετανάστες χωρίς την υπηκοότητα της χώρας δεν έχουν το δικαίωμα ψήφου για το Folketing, αλλά από το 1989 έχουν τη δυνατότητα να ψηφίζουν και να εκλέγονται στις τοπικές εκλογές.

Η Κυβέρνηση

Η Κυβέρνηση ορίζεται από τη βασίλισσα και αποτελείται από τον Πρωθυπουργό και τους άλλους Υπουργούς τον κάθε ένα με το Υπουργείο του (με ή χωρίς χαρτοφυλάκιο). Η επιλογή του Πρωθυπουργού και των άλλων Υπουργών καθορίζεται από τη σύνθεση των κομμάτων στο Folketing. Η Κυβέρνηση που ορίζεται μπορεί να μην έχει την πλειοψηφία του Folketing. Μια νέα κυβέρνηση μπορεί να αρχίσει το έργο της χωρίς απαραίτητα να έχει επιτύχει θετική ψήφο εμπιστοσύνης από το Folketing.

Νομοθεσία

Το Folketing και η κυβέρνηση συνεργάζεται στην άσκηση του νομοθετικού έργου. Οι προϋπολογισμοί συζητούνται στο Folketing και γίνεται ανάγνωση τους 3 φορές. Περιλαμβάνουν όχι μόνο το προτεινόμενο νομικό κείμενο, αλλά και τα κίνητρα της πρότασης. Αυτά τα κίνητρα, μαζί με τις περιλήψεις των συζητήσεων στο Folketing και των επιτροπών του είναι σημαντικά σε συνέχεια με την ερμηνεία της πράξης όταν αυτή εγκριθεί.

Όταν ένας προϋπολογισμός εγκριθεί από το Folketing πρέπει να εγκριθεί και από τη βασίλισσα και την κυβέρνηση. Η βασίλισσα δεν υιοθετεί μια ανεξάρτητη στάση, αλλά ακολουθεί την συμβουλή της κυβέρνησης.

Εκλογές

Οι εκλογές για το Folketing λαμβάνουν χώρα κάθε 4 χρόνια, αλλά ο Πρωθυπουργός έχει το δικαίωμα να διαλύσει το Folketing και να οδηγήσει τη χώρα σε εκλογές. Αυτό το δικαίωμα παίζει σημαντικό ρόλο, αναλογιζόμενοι το γεγονός ότι ο Πρωθυπουργός και η κυβέρνηση κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών έχουν βρεθεί συχνά σε δύσκολη – αδύναμη θέση σε σχέση με το Folketing.

Εξωτερική Πολιτική

Η κυβέρνηση είναι εκείνη που ρυθμίζει και αποφασίζει για την εξωτερική πολιτική της χώρας, αλλά οι δραστηριότητες της ελέγχονται από το Folketing. Στις σημαντικότερες δε αποφάσεις στον τομέα αυτό συμβουλευεται μια ειδική επιτροπή του κοινοβουλίου, την Επιτροπή Εξωτερικής Πολιτικής.

Δικαστήρια

Τα ανεξάρτητα δικαστήρια αποτελούν τμήμα της κατανομής εξουσίας. Οι υποθέσεις γενικά διαχειρίζονται από τα τοπικά δικαστήρια, και τυχόν ενστάσεις ως προς τις αποφάσεις τους γίνονται στα δύο ανώτατα δικαστήρια. Πέρα από αυτά τα δύο δικαστήρια υπάρχει το Υπέρτατο Δικαστήριο (Hojesteret) το οποίο δικάζει υποθέσεις για τις οποίες έχουν ήδη αποφασίσει τα δύο ανώτατα δικαστήρια. Στο Δικαστικό σύστημα της Δανίας δεν υπάρχει πρόβλεψη για ειδικές διαδικασίες η δικαστήριο για διοικητικές υποθέσεις.

Οι δικαστές διορίζονται από τη βασίλισσα και η ανεξαρτησία τους κατοχυρώνεται από το άρθρο 64 του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο η παρουσία τους καθορίζεται αποκλειστικά και μόνο από το νόμο. Σε αντίθεση με άλλους υπαλλήλους της διοίκησης οι δικαστές δεν μπορούν να απολυθούν με διοικητικές διαδικασίες, παρά μόνο με απόφαση δικαστηρίου.

Τα δικαστήρια είναι εκείνα που ελέγχουν τη διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με τη συνεχείς υποχρεωτικούς ελέγχους σύμφωνα με το άρθρο 71 του Συντάγματος ή με ανεπίσημες αιτήσεις των ενδιαφερομένων σύμφωνα με το ίδιο άρθρο όπως αναφέρεται στην παράγραφο 6. που τέθηκε σε ισχύ το 1953.